

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 246.

V Ljubljani, v četrtek 25. oktobra 1888.

Letnik XVI.

Nov Darwin.

△ Darwinovo teorijo so učenjaki že davno pokopali; mej te može moremo v prvi vrsti prištevati slavnega kemika in anatoma Virchowa v Berolinu. In vendar so še možje, ki se vrivajo med učenjake, pa v javnem življenju iščejo hvale in slave s plitvimi frazami, ker je ravno to najcenejše sredstvo za kroge kratkovidnih in nerazsodnih ljudi. Jeden taci je profesor dr. med. Zuckerkandl. Primeroma jako mlad prišel je kot profesor na graško vseučilišče, kjer si ni z učenostjo svojo, marveč s prijaznostjo pridobil zvestih poslušalcev. Posebna njegova lastnost je nečimernost in židovska smelost. Ta mož je imel toliko sreče, da ga je gospod naučni minister poklical na mesto Hyrtla in Rokitanskega na dunajskem vseučilišču. Minoli teden imel je svoj nastopni govor, in ker je hotel poslušalcem svojim prodajati svojo modrost za burno pohvalo, opisoval je človeka kot brata orangutanu. Gospod Zuckerkandl je dosegel svoj namen, ker dvorana bila je polna židov in njih prijateljev, ki so „burno“ pozdravili pri vstopu svojega „brata“, kakor so poročali židovski listi.

Židovstvo slavilo je novo zmago nad krščanstvom, in vrhunec slave dosegel je predrzni žid, ko je zasmehoval veliko resnico krščanskega razodenja o človeku, rekoč: „Ako ločimo podobnosti od slučajnosti in na podlagi hipoteze o podedovanju zasledujemo med podobnostmi sorodne razmere, potem si človeka ne moremo misliti iztrganega iz vrste ostalega organizacijskega sveta, kot produkt samostalnega stvarjenja itd.“

Ko je učeni profesor izgovoril te bogotajne besede in se je po dvorani razlegalo odobravanje, razjasnilo se mu je veselja židovsko lice, ker je z mesta za krščansko vednost in omiko smel pokazati svoje sorodstvo z opicami. Židovski časnikarji in poročevalci so po brzjavu na vse strani razposlali „slavni“ govor novega profesorja. Tako se širi med svet nevera v obliki „hipotez“, katere so nerazsodni množici verske resnice.

Katere zasluge pa ima gosp. Zuckerkandl za vednost? Ne poznamo druge, nego da je zet zna-

nemu židu Moricu Šzepsu, izdajatelju lista „Wr. Tagblatt“, ki si je pridobil mnogo slave za gospodarstvo Izraela v naši državi. Nov korak do namena, da ustanova Rudolfa IV. postane s časom židovska šola.

Deželni zbor kranjski.

(Sedemnajsta seja, dne 22. oktobra.)

Pričetek seje ob 1/2.10. uri. Prečita in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem naznanja deželni glavar, da je došla zadnjič telegrafično napovedana prošnja sedem občin koméndske fare gledé Glavarjeve bolnišnice, katera se izroči deželnemu odboru.

Poslanec Detela potem poroča o prošnji občine Radence o podpori za napravo nove ceste iz Starega Trga proti Radencem. Izroča se deželnemu odboru z naročilom, da natančneje poizveduje in prihodnjemu zboru poroča ter stavi svoje predloge.

Poslanec dr. Papež za njim poroča o trtni uši ter v imenu upravnega odseka priporoča sprejem naslednjih nasvetov:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Izdaja poučne knjižice: „Nauk, kako zasajati vinograde z ameriškimi trtami“ se vzame na znanje in se odobruje;

2. deželni odbor se pooblaščuje:

a) da iz deželnih trtnic brezplačno oddaje ameriške trtne šibe in ukoreninjene trte, kolikor jih je na razpolaganje, malim neimovitim vinogradnikom, in

b) da takim malim vinogradnikom, kateri svoje vinograde pravilno zasade z ameriškimi trtami, dovoljuje darila v denarjih donajvišjega zneska 50 gld.

3. V ta namen se za leto 1889. dovoli kredit 500 gld. iz deželno-kulturnega zaklada.

4. Visoka c. kr. deželna vlada se nujno prosi:

a) naj blagovoli provzročiti pri visoki državni vladi, da se prekliče prepoved, izrečena v odredbi poljedelskega ministerstva 29. julija 1882, št. 109 o. drž. z. gledé kupčije z ukoreninjenimi trtami, — ali pa se vsaj izvzame iz te prepovedi kupčija s koreninami ameriške trte, naj

si bude le-ta že poplemenjena ali ne, v obsegu okuženih političnih okrajev na Dolenjskem in Notranjskem;

b) naj blagovoli vse, kar je potrebno ukreniti, da se zabrani nepostavno uvaževanje, izdelovanje in točenje nepristnih vin in takozvanih poluin v deželo.

5. Deželnemu odboru se naroča, naj predloži prošnji pod predstoječi št. 4. brez vsakega zadržka visoki c. kr. deželni vladi.“

Poslanec Pfeifer podpira te predloge z dobro osoljenim govorom, ki ga priobčimo po stenografičnem zapisniku. On kakor tudi dr. Vošnjak, ki za njim poprime besedo, povdarjata nezadostno državno podporo in veliko škodo, ki jo trtna uš prizadeva vinorejcem.

Poslanec Lavrenčič prosi, naj se ozirajo tudi na Vipavsko, kjer trtna uš dela veliko škodo.

Po končni besedi gospoda poročevalca vsi predlogi obveljajo.

Poslanec Klun potem poroča o zakonu gledé oskrbovanja in plačila katehetov. Finančni odsek je sprejel nekatere premembe; v §§ 1. in 2. se je najmanjše število tedenskih ur od 22 skrčilo na 20, največje pa od 25 znižalo na 24.

V § 5. se je premenila določba gledé ustanovitve novih veroučiteljskih služb, o kateri razsoja deželna šolska oblast dogovorno z verskim nadoblastvom in deželnim odborom. Po vladnem načrtu bi se morali dotični oblasti le zaslišati.

Gosp. deželni predsednik je pri posebni razpravi ugovarjal tej premembi, češ, da nasprotuje obstoječim zakonom, da ni nobene nevarnosti za vpliv omenjenih oblastev, ker imata svoje zastopnike v deželnem šolskem svetu in ker jima je odprta pot k pritožbi do ministerstva in do upravnega sodišča.

Poročevalec Klun odgovarja, da je ta prememba bistvena, da je le posledica nam v temeljnih zakonih zagotovljenih pravic in da se sami ne smemo odpovedati tem pravicam. Deželni odbor ima skrbeti za denar, škofijstvo pa za veroučitelja, torej morata imeti tudi nekoliko pravice pri ustanovitvi novih veroučiteljskih služb. § 5. bil je vsled tega

LISTEK.

Dva dni v Benetkah.

XII.

6. septembra.

Izpred vojvodske palače krenemo mahoma čez mali Markov trg proti nabrežju iskat parnik za izlet na otočič Lido. Potoma pridemo onkraj prvega mosta, s katerega je videti poprej omenjeni „ponte dei sospiri“, do vojašnice. Kar zinejo vrata in oddelek laških vojakov se vsuje pred nas. Četovodja je pelje čez nabrežje in čez Markov trg naprej, kamor so namenjeni. Morda kaka močna patrólja — si mislim — ali straža, ki gré rešit tovariše dolgočasne staje pred žreli Krupovih cevi, o katerih je nekdo opomnil, da so „ultima ratio regum“. Ustavimo se in gledamo za branitelji zedinjene Italije. Kakó znajo koračiti ti mladeniči! Ne hodijo, kakor naši vojaki, v navadnem, zmernem stopaju, ampak také naglo dirjajo naprej, kakor bi jim gorelo za hrbtom. Morda se vezbajo v taktiki brzo-

petega zajca, kečar kak „hektor“ ali „lord“ hripavo bevška za njim in ga drvi čez drn in strn. — Vse, kar človek zna, utegne prav priti danes ali jutri. Da znajo laški puškonosci res dobro teči, so večkrat sijajno pokazali. Prepričali smo se o tem sedaj tudi mi v Benetkah.

Sicer pa so vojaki precéj čedno opravljeni — toda revni, slabotni ljudje so. Če nima naš sosed kje kaj večjih in močnejših pod sabo, to našega Trsta in Tridenta nikdar ne spravi pod svoj klobuk, dasi je še nekoliko krajevcev napuščenih za te dve pedí svetá.

Gledajoč po teh váruhih Italije se spomnim mične dogodbece nekdanjega avstrijskega pomorščaka, rodom Tržačana, ki sedaj v službi večje lesnotrговske hiše prejmlje po Kranjskem deske, trame itd. Bil je v številu onih 250 mož, ki so l. 1874., 1875. in 1876. na cesarski korveti „Friderik“ pod vodstvom kapitana pl. Oesterreicherja jadráli okoli svetá. V začetku decembra meseca 1874 pripluje ladija na Japonsko in v pristanišči Jokohama spustijo sidra v morje ter gredó v mesto Yeddo, kjer biva Mikado, japonski kralj. Vrli naši mornarji so imeli

pri kralju svečano avdijenco. Neko popoldne pa se jih več skupaj spravi in gredó obiskat japonsko kavarno. Vmes je bil tudi prej imenovani Tržačan. Pijejo rum in drugo žganje, da kavarnarja skoraj na suho denejo. Razpaljeni od močne pijače začno peti, vriskati, nazadnje pa še vihati rokave in drezati se pod rebra. Tak hrušč in trušč nastane, da pridejo japonski policaji mirit razdražene mornarje. Nekateri se res z lepa spravijo nazaj na ladijo, stoječo precéj daleč od morske obali. Samo naš samoglavni Tržačan, ki je bil najhujši pri bitvi, ostane na svojem sedežu v kavarni. Japonski policaji niso imeli nikakega orožja pri sebi, ampak drobne palčice, s katerimi so začeli na lahko tipati našega mornarja, v znamenje, da mora iti z njimi. Ta pa, majhen, toda čvrst kot kijec, ne bodi len, plane kvišku in vse Japonce, kolikor jih je bilo, poklati in pomeče skozi vrata. Ne dolgo potem se policaji vrnejo, pa v tolikem številu, da vso kavarno napolnijo. Tržačan vidi, da bi bilo zastoj ustavliti se toliki množici, udá se in pokorno gré z njimi. Toda ko pridejo na prosto, mahne z rokama na obe strani in kar celo vrsto Japoncev podere v

sprejet, kakor smo prej omenjali, in kakor je predlagal finančni odsek.

Pri § 7. bil je po navetu poslanca Detela sprejet dostavek, naj se pri določevanju nagrad ne vprašujejo samo okrajna šolska oblastva, ampak tudi verska nadoblastva. Drugi odstavek, ki je po vladnem načrtu naučnemu ministru dajal pravico, določevati merilo teh nagrad, ako se deželni šolski svet in deželni odbor ne moreta zediniti, bil je popolnoma izpuščen, dasi je tudi proti temu navetu oporekal gospod deželni predsednik, rekši, da je višje inštanca treba, in da se ne bo lahko pripetil slučaj, v katerem bi bilo treba ministerskega posredovanja.

Vse je bilo sprejeto brez premembe po vladnem načrtu, samo v naslov se je dostavilo, da zakon zadeva oskrbovanje in plačilo verskega pouka.

Poslanec dr. vitez Bleiweis poroča za tem o povečanju priklad na najemščino od stanovališč v Ljubljani in predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Glavnemu deželnemu mestu Ljubljani se dovoljuje, da sme od 1. januarja 1889 naprej do vštetelega leta 1898. pobirati za 100% povečano naklado od dohodkov najemščine in sicer takó, da so najemščin pod 50 gld. popolnoma proste, od najemščine od 50 gld. do všteti 100 gld. plačevati je po 2 kr. od vsakega goldinarja najemščine in da je od najemščin nad 100 gld. plačevati na leto po 4 kr. naklade od vsakega goldinarja najemščine.

2. Deželnemu odboru se naroča, da navedenemu sklepu zadobi Najvišje potrjenje.“

Poslanec Luckmann je priporočal, naj se dovoli nasvetovano povečanje samo za tri leta, pa mestni župan mu je temeljito ugovarjal in dokazoval potrebo, na kar je bil predlog Luckmannov odbit in sta obveljala prej omenjena naveta finančnega odseka.

Za njim poslanec Murnik obširno poroča o posojilu za ljubljansko mesto v znesku pol milijona goldinarjev, ki ga bode potrebovalo za vodovod in kanalizacijo, ter konečno predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Deželnemu glavnemu mestu Ljubljani se v namen pokritja stroškov za novi vodovod dovoli, da sme vzeti posojilo v znesku 500.000 gld., katero se bode k večjemu po 4½% obrestovalo in najdalje v petdesetih letih amortizovalo in za katerega varnost se sme zastaviti tisto glavinsko premoženje, katero ne služi kot varnost loterijskemu posojilu.

2. Deželnemu odboru se naroča, da zadobi Najvišje potrjenje tega sklepa.“

Poslanec Luckmann predlaga, naj se dovoli samo 300.000 gld. in zopet graja gospodarstvo mestnega odbora, ki je že potrosilo vse mestno posojilo.

Krepko mu odgovarja poslanec Grasselli ter dokazuje, da mestno posojilo ni potroseno, da bo pa mesto za vodovod in za vse drugo, kar ga še čaka, potrebovalo veliko denarja; torej prosi, naj deželni zbor pritrdi navetu finančnega odseka, ne pa Luckmannovemu.

S tem pa še ni bila razprava dovršena, ker so govorili še Dežman, dr. vitez Bleiweis in poročevalec Murnik, potem sta obveljala prej omenjena predloga. (Konec prih.)

prah — potem pa skoči proti morju, zakadi se v šumeče valove in plava do korvete. Drugi dan je poveljnik korvete z avstrijskim konzulom pri japonski policiji z lepa poravnal to sitno zadevo. Junaški Tržačan pa še dandanes rad pové to dogod-bico in pravi, da so Japonec takó slabotni ljudje, pritlikavi in suhi, da bi si upal čisto sam vso njih armado razbiti.

Po tem odletu na stran naj dalje popisujem našo kratko vožnjo na beneški otok Lido. Kupimo si vozne listke za tje in nazaj, samo jeden frank od osebe, ter stopimo na majhen, pa lično opravljen parnik. Napisano ima ob strani: „vaporetti veneziani“, ne vem pa, so li ti prevozniki v službi mesta samega ali kakega zasebnega društva. Vozijo samo iz mesta na bližnje otoke. Vsako uro prepeljejo tje vse polno Benečanov, ondi nekoliko počakajo in druge izletnike, ki so bili že poprej na otoku, nazaj v mesto privedejo.

Parnik, na katerem smo se peljali čez morje, je bil že ves natlačen ljudi, ko smo mi stopili na krov. Klopi počez so bile popolnoma zasedene, le ob stranicah ladije je bilo še nekoliko prostorčka za

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. oktobra.

Notranje dežele.

Mnogo se je zadnje dni govorilo, da namerava *levica zapustiti državni zbor* sredi zasedanja. Temu odločno oporeka „N. W. Tgbl.“, trdeč, da na kaj takega ne misli nikdo niti v nemškem, niti nemško-avstrijskem klubu. Imenovanje grofa Schönborna *levičarjem* še ni zadosten vzrok za abstinenco. Pač pa se bo po mnenju napominanega lista poskusilo združiti oba *levičarska* kluba. Za koliko časa?

Knez Clary se „Boh.“ zahvaljuje za objavo pisma ter pravi: „Moje olje na valove je seveda le majhna kapljica, ki ničesa ne koristi; toda bolje je vlivati olje na valove, kakor olje v ogenj.“

Namesto umrlega *Franca Fischerja* kandiduje nemško-konservativna stranka linskega odvetnika dr. Alfreda Ebenhocha.

Srbska sinoda v Karlovcih je izvolila arhimandrita Mirona Nikolića škofom v Pakracu.

Iz *Serajeva* se poroča: Zadnje dni se je tu vršil vojaški nabor. Izmed 590 prišlih je bilo potrjenih 43 mož, in sicer 14 mohamedancev, 26 pravoslavnikov in 3 katoliki. Znamenito je, da niso prišli samo vsi poklicani naborniki, marveč se je celó mnogo prostovoljcev oglasilo k vojakom. Novačenje se je vršilo v popolnem redu. Iz Trnova so prišli novinci z zastavami in petjem v mesto.

Ugovori ogerske vlade zoper *ново orožno postavo* so napravili na Dunaji jako neprijeten vtis. Upajo, da bo odjenjal Tisza. Vojaški svet pod predsedstvom cesarjevim je zavrgel vse ugovore ogerske vlade kot neosnovane.

Vnanje države.

Vodje treh glavnih *srbskih* strank se strinjajo v tem, da zahteva resni položaj na balkanskem polotoku enoglasno povdaranje srbskega narodnega programa. Vprašavno je še, ali se bodo vodje mogli zediniti o pozitivnem vspredu. Radikalci delajo na to, naj se stori skupen korak pri kralju, da bi se prostovoljno odpovedal kroni.

Bolgarska vlada obravnava na Dunaji zaradi posojila devetih milijonov frankov; v varstvo in poplačanje te svote hoče zastaviti letne dohodke sofijskega mesta v znesku 916.000 frankov.

Rusko vojno in državno ministerstvo je predložilo carju ukaz, s kojim se uvaja v armado naprava prostovoljnih enoletnikov po avstrijskem vzgledu. Kandidatje bodo morali celo leto brez izjeme stanovati v vojašnicah. — Carska družina se bo povrnila v Peterburg dne 3. novembra. Kakor hitro se bo to zgodilo, izvršile se bodo važne osebne premembe. Mej drugim bo prevzel knez Voroncov službo generala Dondukova kot poveljnik kavkaški.

V Peterburgu pridobiva vedno več tal ideja o približanju *Rusije k Turčiji*, koje živahno razpravljajo turški uradni in poluurađni listi, odkar sta obiskala Carjigrad ruska velika kneza.

Mnogo listov zatrjuje, da je v *Nemčiji* zopet navstala kanclerjeva kriza. Po povratku cesarjevem se je z nova sprožilo vprašanje o predruženju državne ustave; vršile se bodo premembe, ki bodo dovolile Viljemu, da bo sam svoj kancler. Prvi o tem je poročal „Berliner Tagblatt“, ki je dostavil, da je odstop Bismarkov že zdavnej dognana stvar.

V *francoski* revizijski komisiji je v zadnji seji zagovarjal bonapartovec Jolibois plebiscit, to je, dežela naj se neposrednje vpraša, ali hoče imeti dedno monarhijo s Filipom VII., grofa Pariškega, cesarstvo s princem Viktorjem ali pa republiko. Kočljivo pri vsem tem je to, da dežela sama ne vé, kaj hoče.

Iz Londona se poroča: Mej *Anglijo in Francijo* se vrše važne obravnave zaradi pomorskih

nas Kranjee. Nam nasproti je sedela zala gospodičina s tolikimi uhani, kakor so členi kake zavornice. Bingljali so skoraj doli do rame. Morda je bila iz kake druge dežele, ker je samo ona toliko težo nosila ob glavi. Uboga ušesa! Zanimalo je to dokaj našo Kranjico. Ravno takó neka gospa, poraščena z gostim mahom po vsem obližji. Brke je imela že tako dolge, da bi jih bila na koncu lahko med prste vzela in v sveder zasukala. Videti je bilo, da jej močno ugaja nežna bradica, ki je sicer ponos moškega obraza. Takó smo se tudi mi postavljali tačas, ko smo bili še petošolci in nam je mehki puh prvič obsul mladostna lica. Kako radovedno smo zrlí v ogledalo, so li že kaj zrasle od včeraj mlade kali rahlega kosmatičja.

Ob 4. uri popoldne parni stroj na ladiji votlo zapišče, krmar obrne koló, ladija vreže brazdo v morje in urno splava tje proti otoku. V četrtinki ure smo bili že tam in se izbarkali na suho.

Otok Lido je prav majhen, v pičli uri se lahko prehodi na vse strani. Sestoji iz samega drobnega, gladkega proda, ki ga je morje vkup naneslo. Obsajen je z lepimi drevoredi in raznim

namenov *Nemčije*. Tudi Rusiji niso tuje te razprave. V Londonu upajo, da se jim bo posrečilo za dlje časa skleniti z Rusijo „modus vivendi“ gledé srednje Azije. O pristopu Anglije k mirovni zvezi se nikakor ne more govoriti.

Rumunski ministerski predsednik Rosetti je razposlal vsled ministerskega sklepa vsem prefektom okrožnic, v koji se jim strogo ukazuje, da ne smejo na nobeden način protipostavno vplivati na parlamentarne volitve. Ministerstvu je velike vrednosti, da izvé potom volitev nepopačeno narodovo voljo. Volitve so se včeraj pričele.

Izvirni dopisi.

Iz *Hrenovic*, 16. oktobra. (Konec.) A v Hrenovicah tudi v drugih rečéh ravno zadnji nismo radi. Nastavili smo se, da bi popravili in prezidali cerkev sv. Danijela v Hruševji. Zidalo in popravljalo se je veliko, saj so troški, katere je sama podružnica imela, znašali nekaj čez 3000 gld., in nekaj so še ljudje zastonj naredili, a zato je bilo veselje tem večje, ko je bilo delo dovršeno. Domači rojak č. g. Bajec omogočil je, da se je cerkev mogla blagosloviti. Fantje so pripeljali mlaje, dekleta pletle vence, vse se je gibalo, da bi se vsa reč tem sijajneje opravila. Prečast. g. kanonik in dekan postojnski Ivan Hofstetter blagoslovili so osebno cerkev, v njej besedo božjo oznanjevali in daritev sv. maše opravili. Slovesnost se je še bolj povzdignila, ker sta razven domačih dveh duhovnikov prisostovala tudi č. g. Ignacij Okorn, župnik senožski, in č. g. Jakob Bajec, kurat suhorski. Žal, da ta tako veseli dan ni bil brez nesreče. Zoper voljo župnikovo in zoper obljubo občinskih mož napravil je nekdo v svoji gostilni ples. Pri tem plesu se fant izpodtakne in si nogo zlomi.

Tem veselejši, ker brez vsake nezgode, bil je pa 14. oktober za hrenoviško župnijo. Visoko gori na Nanosu bila je nekda cerkvice sv. Brikcija. A v teku časa je ta jela razpadati, in bila je l. 1851. opuščena. Ljudi je pa vedno bolelo cerkvico gledati v razvalinah; večkrat so se pomenkovali, da bi jo zopet postavili, a cerkve ni bilo. Neki fant, zidar, Matevž Premrov po imenu, jame na svoje troške in z lastnim trudom na mestu nekdanje cerkve zidati kapelico. Drugi so se navdušili. Ako jeden sam si upa narediti kapelico, zakaj bi vsi Ubeljci in Stranci cerkve ne naredili. — Začeli so, in šlo je. Šlo je sicer počasi, kajti na višavi, 900 metrov nad morjem zidati pač ni lahka reč. Vse je bilo treba znositi tje gori, les, pesek, apno, opeko, le nekaj kamna od stare cerkve je še bilo na mestu, drugzega prav nič, in sedaj je v višavi čedna cerkvice, katera glasno kliče, kaj se naredi, kjer je trdna volja in edinstvo.

Združeni delali so Ubeljci in Stranci, posebno zadnji; dekleta in fantje so dostikrat po noči šli k sv. Bricu nanositi vode, apna, peska itd., da so imeli po dnevu zidarji pripravljeno, sami pa so šli na druga svoja opravila. S kakim veseljem so gledali, da se cerkveni zidovi vzdigujejo, da se streha napravlja; in ko se zvonček nad cerkvico prvokrat zopet oglasi, ni kraja ne konca veselju. Marsikdo je rekel: sedaj pa rad umrjem, da sem le zopet slišal sv. Brica zvon.

Skrbeti je bilo še naprej. Z zunanjim zidom pri cerkvi je sicer narejeno veliko, a vse še nikakor ne. Skrbeti se je jelo za altar. Tudi to se je po-

grmičjem — ob stranéh so postavljene gostilnice, kavarne in druga veseljšča. Največja zgradba pa je kopalnica, združena z veliko gostilno. Plačati je nekaj vstopnine. Gledali smo s prostorne lope na kopalce. Spola sta ločena, gospodje se kopljejo na eni strani, dame na drugi. Nekateri plavajo silno daleč na plano morje, drugi ostajajo blizu in uganjajo razne burke: eni se nadrgnejo z blatom in skačejo v morje, drugi se prekucujejo, plavajoč lo-vijo itd. Po verandi so hodila med nami beneška dekleta in prodajala cvetlične šopke.

Otok Lido je Benečanom to, kar Ljubljančanom prijazna in postrežna Šiška. Kdor je prost, gré za kake dve uri na Lido, da se tam pošteno nabódi, v veseli družbi zabava ali koplje v prostornem morskem kopaljšči. Tudi konjska železnica je na otoku, da se izletniki, stopivši iz ladije na suho, lahko neutegoma odpeljejo do kopaljšča na drugo stran otoka. Videli smo na otoku tudi izvožčke in konje, katerih sicer v vseh Benetkah ne najdeš.

Mudivši se kake dve uri na otoku gremo nazaj k bregu in se zopet prepeljemo v mesto.

srečilo. Ker se je jela razkopavati hruševska cerkev, podreti je bilo treba v njej tudi leseni altar. Tega so namenili za sv. Brica, dostojno ga popravili in postavili v cerkev sv. Brica. Kaj pa sedaj? Bo li prečastito knezoškofijstvo dovolilo cerkvico blagosloviti? Bo li to mogoče napraviti v nedeljo in slovesno?

Prečastito knezoškofijstvo v Ljubljani je milostno dovolilo cerkvico sv. Brikcija blagosloviti, in da bi bilo mogoče to blagoslovljenje opraviti v nedeljo in vendar tudi v župnijski cerkvi, pri kateri so bili nastavljeni kedaj štirje duhovni, sedaj žal samo dva, imeti dvojno službo božjo, blagovolil je č. g. prof. J. Mandič, vrednik „Naše Sloge“ v Trstu, priti dne 14. oktobra v Hrenovice maševat, potem pa k sv. Bricu. Od fare namreč je k sv. Bricu dve uri. A kaj je to, kjer gré za čast božjo in bližnjemu na ljubav.

Domači g. župnik, č. g. Mandič in gosp. Franc Žitko, tukajšnji rojak, podajo se na Nanos. S kakim veseljem so vrel ljudje skupaj. Tudi 70letni starčki se niso ustrašili težavnega pota in mrzle burje; le k sv. Bricu vleklo jih je sree. Odmev možnarjev je daleč po Pivki oznanjeval, kaj se tu na Nanosu vrši. Že prejšnji večer kurili so fantje kres, zažigali bengalični ogenj, katerega jim je omenjeni g. Žitko iz Trsta preskrbel. Na dan blagoslova pa že kar pokanje prenehati ni hotelo. In ko si prišel do cerkve ter jo našel z mlaji obsajeno in zunaj in znotraj z venci, cveticami oplešano, moralo ti je srce skipeti veselja. Pri marsikateri slovesnosti bil sem navzoč, a takega veselja kakor ta dan nisem kmalu doživel.

Hrenoviški g. župnik je blagoslovil cerkev, gg. Mandič, profesor v Trstu, in Josip Porubski, kapelan senožeški, sta mu azistovala. Hrenoviški cerkveni pevski zbor je pri tem blagoslovljenji izborna pel in s tem Boga, a v drugi vrsti tudi sebe in svojega učitelja, žalibog sedaj odsotnega gosp. Mihaela Arko-ta, počastil.

Fantje in dekleta niso hoteli temu lepemu dnevu kvare delati s plesom in pijančevanjem, ampak na povabilo g. Franca Žitka zbrali so se v privatni hiši ter so tam pri čašici vina se veselo pomenkovali, prepevali in tako pošteno veseli dan preživeli.

Ko bi le še drugod fantje blagoslovljenje cerkve tako praznovati hoteli, mnogo bi bilo bolje in tudi častno bi bilo za deželo Kranjsko.

Iz vodiške okolice, 16. oktobra. Ginjive dneve je imela zdaj vodiška župnija. Zapustil jo je gosp. župnik, ki se je podal na svoje novo častno mesto kot dekan v Moravče. Težko se je bilo ločiti gosp. župniku od kraja, v katerem je toliko let zadovoljno živel v svojem poklicu, in težko se je bilo ločiti župljanom od župnika, ki je tako milega značaja, da žale besede še skoraj izpregovoriti ne more. Prišel je novi župnik g. Simon Žužek. Ljudje so vse storili, kar je bilo v njih moči, da bi vredno sprejeli svojega novega dušnega pastirja in to tembolj, ker so zvedeli, da dobé zopet vnetega duhovnika. O streljanji, mlajih, napisih in nagovorih ne bom govoril, ker to je povsod kolikor toliko običajno. Prišli so župniku naproti fantje na konjih, na treh krajih ga je ljudstvo živahno pozdravilo in repenjske učenke so mu poklonile lepo čestitko.

V nedeljo 14. t. m. je bila slovesna „inštalacija“ v cerkvi. Počastilo je g. župnika 13 duhovnikov s svojo prisotnostjo, med njimi preč. gg. kanonik Jeran, dekan kamniški in profesor Marn. Mons. Jeran je imel slavnostni govor, o katerim ne omenim ničesa, ker je sploh znano, da g. kanonik vedno le jedrnato in po domače govori in piše. Pri obedu so bili razven gg. duhovnikov še navzoči: župnikov bratranec inženir v Kranji, vodiški župan, učitelj in nekateri odličnejši župljani. Izmaj napitnic omenim le one, v kateri je prof. Marn. čestital Luki Jeranu k njegovemu godu in ob enem k njegovi sedemdesetletnici (16. okt.) Tako smo v Vodichah prvi praznovali sedemdesetletnico onega moža, ki je z Bleiweisom vred začel delovati za slovenski narod in ki še zdaj tako vneto deluje v našo pravo blaginjo. „Mnogaja leta“ v zdravju in navdušenosti naj dodeli Vsegamogočni g. kanoniku in g. vodiškemu župniku!

Deželna sadna razstava.

IV.

Kranjski vinorejci pokazali so na razstavi, da dežela prideluje dobro in zdravo vino, pokuševalci

pa so se prepričali, kolik razložek je mej pristnim „Dolenjem“ in zagrebško brozgo žida Sterna, ki ima po Kranjskem mnogo kupovalcev.

Štiri vrste vin iz l. 1886. in 1887. razstavil je baron Gagern iz Mokric, ki ga ima na prodaj 500 hektolitrov in sicer iz l. 1886. po 22 gl., iz l. 1887. po 20 gl. G. Viljem Pfeifer s Krškega razstavil je troje vrst iz l. 1884. in 1886. Na prodaj je vino iz l. 1884. loco Krško po 8½ gl., iz l. 1886. po 12 gl. a. vedro. Gospa Hočevnar razstavila je več letnikov iz Trške Gore, in sicer iz l. 1879. (Hl. 24 gl.), iz l. 1888. (22 gl.), iz l. 1886. (18 gl.), iz l. 1887. (14 gl.).

V drugem oddelku so bila na pokušnjo vipavska vina, izvrstna brez izjeme, tako „sipa“ in „burgundec“ g. M. Lavrenčiča z Vrhpolja, „rizling“ g. Perhavca iz Vipave, namizno vino g. Mercine iz Goč, „burgundec“ g. Kavčiča iz Št. Vida, „rulanec“ g. F. Vrtovca iz Št. Vida; izvrstna vina sta poslala dalje g. J. Hladnik iz Goč in g. dekan Erjavec.

Svetovali bi trgovcem z vinom in likérjem, naj bi pri domačinih kupovali blago, ki je gotovo tako dobro in cenejše od tujega. Tako stane steklenica ½ litra Lavrenčičevega burgundca 50 kr., Kavčičevega burgundca 30 kr., Vrtovčevega rulanca 40 kr., Erjavečevega kutnovca 1 gl. itd. Namizno vino je po 18 do 28 gl. Hl.

V tretjem oddelku bila so razna dolenska vina, in sicer graščin raške, radelške in boštanske. V četrtem oddelku so bila vina iz novomeškega okraja. Posebno dobro je cesarsko vino vinarske šole v Grmu, ki ga je pridelala na Slapu. Dobra vina so dalje poslali: Zorko iz Družinske vasi, Bojanec iz Št. Petra in Grm iz Bajnafa.

Izvrstna vina bila so v petem oddelku barona Apfaltrernova s krupske graščine pri Črnomlji, posebno je bil všeč rizling, ki je na prodaj 35 gl. Hl. Ta vina so vsestranski presojevali gg.: Povše, R. Dolenc, Fr. Kavčič in Fr. Ferline. Sadje so presojevali gg.: dr. Eisl, vodja Povše, tajnik Pirc, posestnik J. Lenaršič, dekan Vesel, nadučitelj Žirovnik in nadzornik Žumer.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) naročil je deželnemu predsedniku, naj naznani Najvišjo zahvalo vdeležnikom slavnosti dne 14. t. m. v Št. Vidu nad Ljubljano za lojalno izjavo.

(Deželni glavar.) gosp. dr. Poklukar bil je danes od presvetlega cesarja sprejet v avdijenci.

(Učiteljska zborovanja.) Danes je zborovalo v redutni dvorani ob 9. uri „Vdovsko učiteljsko društvo“, kateremu je predsednik v. č. g. prošt Anton Jarc. Društvo ima premoženja v obligacijah 45.150 gl., v dolžnih pismih pri svojih udih, v hranilnici in gotovini 2081 gl. 5 kr., torej vsega skupaj 47.231 gl. ter podpira po svojih pravilih 12 vdov in 23 sirot, ki so dobili pretečeno leto 1224 gl. 99 kr. podpore. Ker nam je obširnejše poročilo obljubljeno, omenimo danes le to, da so bili vsiklikoma voljeni društveni predsednik in drugi opravljalniki tudi za bodoče leto, isto tako tudi sedanji odbor. — Za vdovskim društvom je zborovalo ravno tam „Slovensko učiteljsko društvo“ in „Národna Šola“, toda zaradi pomanjkanja časa so prišle na dnevni red le točke običajne pri obnem zborovanji. Več o tem v prihodnjih številkah.

(Imenovanje.) Sekundarij v tukajšnji deželni bolnišnici, g. dr. Homan, imenovan je okrajnim zdravnikom v Trebnjem.

(Drobtinice.) XXII. letnik. Vredil dr. France Lampe, profesor bogoslovja, vodja Marijanišča. Izdala Katoliška družba za Kranjsko. Cena karton. knjigi 1 gl. — Ta knjiga je pred kratkim izšla. Čitatelji se o njej zadovoljno izražajo. Spredaj ima podobo Matere božje, Pomoči kristijanov, kakor je v kapeli Marijaniški. Dobiva se v „Katoliški družbi“ in „Katoliški Bukvarni“. O priliki kaj več.

(„Obrtnika“) 8. številka je bila zaplenjena. Danes je izšla druga izdaja.

(Nesreča.) Iz Borovnice se nam poroča: Star mož iz Podlipe služil je že več let pri gosp. Jos. Telbanu v Dolu za pastirja. Včeraj je na vozu stoječ vkladal otavo v kozolec. Pri tej priliki pal je tako nesrečno z voza, da si je zlomil tilnik in mrtev obležal.

(Častnim občanom) je imenovala občina Podkraj nad Vipavo okrajnega glavarja v Postojini, g. Friderika viteza Schwarzza.

(Zavarovanje delavcev.) Popis podjetij, ki morajo zavarovati svoje delavce, je dovršen. Na tej podlagi izdelali bodo v ministerstvu konečne naredbe.

(Občina Podkraj nad Vipavo) praznovala bo štiridesetletnico Nj. velečastva Franca Josipa I. v nedeljo, dne 28. t. m., s slovesno božjo službo, šolsko veselico in prižiganjem kresov na predvečer.

(V občini loški) pri Zidanem Mostu odkrili so nekda bogate žile rude živega srebra in cinobra.

(Razglas) kranjskim ovčarjem. C. kr. kranjska kmetijska družba bode iz letošnje državne subvencije za zboljšanje ovčarstva nakupila nekoliko ovnov in ovac ukviškega in frizijskega plemena ter jih brezplačno dala takim gospodarjem, ki dokažejo v svoji prošnji, potrjeni od županstva in od cerkvenega urada, da a) že več let precejšnje število ovac redijo; b) da je njih kraj za ovčarstvo posebno ugoden, in c) da jih je volja, dobljenega ovna najmanj tri leta za pleme držati, in kolikor umno ovčarstvo dopušča, tudi svojim sosedom za pleme prepuščati. — Ovne frizijskega plemena, katero pleme ima posebno veliko mleka, lepo volno in je nezbirčno v krmi, dobili bodo le tisti ovčarji, ki dokažejo, da izdelujejo tudi ovči sir. — Prošnje, potrjene po predsedniku dotične kmetijske podružnice, je zadnji čas do 20. novembra t. l. pri podpisani družbi vložiti.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

(Ob srečkanji razstavne loterije c. kr. kmetijske družbe kranjske) 21. oktobra t. l. so bile vlečene naslednje srečke: serija 68 št. 23, 3 št. 75, 97 št. 89, 2 št. 27, 19 št. 85, 92 št. 51, 69 št. 92, 13 št. 8, 100 št. 73, 82 št. 79, 36 št. 86, 96 št. 92, 16 št. 16, 7 št. 32, 59 št. 99, 85 št. 24, 4 št. 14, 62 št. 87, 30 št. 55, 72 št. 14, 50 št. 49, 66 št. 82, 89 št. 59, 11 št. 28, 54 št. 85, 86 št. 2, 95 št. 54, 91 št. 61, 77 št. 6, 1 št. 96, 45 št. 39, 41 št. 29, 25 št. 75, 73 št. 68, 12 št. 86, 20 št. 74, 70 št. 2, 48 št. 69, 14 št. 76, 79 št. 3, 53 št. 61, 18 št. 51, 34 št. 40, 99 št. 41, 31 št. 8, 32 št. 72, 44 št. 15, 87 št. 10, 21 št. 16, 35 št. 69. — Prve vlečene srečke dobijo manjše dobitke itd., zadnja srečka pa glavni dobitek. Dobitki se oddajajo v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani in sicer do 21. novembra t. l.

(25.000 gl.) je glavni dobitek loterije jubilejne razstave. Kakor izvemo, bodo srečke v kratkem razprodane. Čitatelje opozarjamo, da bo srečkanje že dne 31. oktobra.

Telegrami.

Dunaj, 24. oktobra. Koncem današnje seje državnega zbora sta Rieger in Plener proslavljala mej gromovitim ploskanjem zbornice pravičnost in nepristranost predsednika dr. Smolke, ki praznuje te dni svojo parlamentarno štiridesetletnico. Poslanci so vstali v znak simpatij do svojega predsednika. Dr. Smolka, do solz ginjen, se je zahvalil z gorkimi besedami.

Dunaj, 24. oktobra. Po nekem berolinskem poročilu je prevzel ravnateljstvo dvornega gledišča dunajskega dr. Förster.

Budimpešta, 24. oktobra. Bivši trgovinski minister Kemeny je umrl.

Umri so:

22. oktobra. Anton Kos, črevljar, 34 let, Ullice na Grad št. 12, jetika.

23. oktobra. Janez Vider, gostač, 76 let, Lončarska steza št. 10, srčna hiba. — Ana Lubič, delavčeva hči, 2½ leta, Hradeckega vas št. 20, božjast.

Tuji.

23. oktobra.

Pri **Maticu**: Scheidler, Poltnik, Singer, trgovci, z Dunaja. — Toman, c. kr. stotnik, iz Grada. — J. Kupecek, potovalec, z Dunaja.

Pri **Sonu**: Luoka, Ruzek, Nyheli, Goruch, Strassacker, Bauch, Koss, Willi, J. Baruch in Tissen z Dunaja. — Unterkreutzer, poštni uradnik, iz Beljaka. — Moline, zasebnik, iz Tržiča.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
	7. u. xjut.	743.3	-2.6	brezv.	megla	
24.	2. u. pop.	742.2	12.0	sr. zap.	jasno	0.00
	9. u. zveč.	743.2	3.8	sl. zap.	..	

Srednja temperatura 4.4° C., za 5.2° pod normalno.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

25. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82	gl.	15	kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16%	82	"	60	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	25	"
Papirna renta, davka prosta	97	"	75	"
Akcije avstr.-ogerske banke	871	"	—	"
Kreditne akcije	311	"	50	"
London	121	"	60	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	64 ¹ / ₂	"
Cesarski cekini	5	"	77	"
Nemške marke	59	"	57 ¹ / ₂	"

Ljutomersko cerkveno vino

bode se letos s posodo vred proti gotovi plači prodajalo

v torek dne 30. oktobra

v župnijski kleti.

V Ljutomeru, dne 21. oktobra 1888.

(1) **Cerkveno predstojništvo.**

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano resno fino delo in najnižje cene.

Posebno prporočilne za prekupce so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,

Turjaški trg št. 7.

prporočata se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah. (86)

☛ Cenilniki gratis in franko. ☛

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

prporočata svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe

po mogoče nizkej ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.

Cenilnik s podobani zastonj in franko.

Katoliška Tiskarna

prporočata raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

s srebrno svetinjo.

Odlikovani v Trstu 1882

AVGUST DRELSE,

tovarnar peči iz prstenih izdelkov,
v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenega blaga spadajoče predmete. (18)

Prostovoljna dražba!

Dne 5. novembra t. l. prodajal se bode parceloma tudi pod nastavljenno ceno po sodniškem potu v Količevem iz zapuščnine Jakoba Kečevarja mljn v Količevem št. 22 pri Kamniku, z izvrstno vodno silo, tudi v druge industrijske namene pripraven, hiša in poslopja z „fundus instructus“ om vred, po klicani ceni 11.599 gl. 15 kr., dalje njive, travniki in gozdi. — Ara (vadium) 10% nastavljenne cene. — Tretjina kupnine plačati je v 14 dneh, ostalo v dveh mesecih. — Nadaljni pogoji poizvedó se pri okrajni sod-niji na Brdu. Dne 7. novembra bode dražba premiénih rečij. (3)

Žrebanje prihodnjo sredo!

Srečke obrtne razstave,
prirejene v proslavo cesarske svečanosti, samó 50 kr.

Glavni dobitek **25.000** gl.

Srečke dobivajo se v Ljubljani pri

☛ J. C. MAYER-JU. ☛